

Lymeská borelióza je onemocnění, které postihuje kůži, klouby, srdce a nervovou soustavu. Původcem nákazy je bakterie. Klinické projevy jsou různé podle doby, která uplyne od nákazy. K počátečním příznakům patří kožní změny – červená skvrna se světlým (bílým) středem v místě přisátí infikovaného klíštěte. Později může dojít k poškození centrálního nervového systému, poškození srdečního svalu a poškození kloubů. K přenosu onemocnění dochází přisátím infikovaného klíštěte, nepřenáší se z člověka na člověka. Proti lymeské borelióze se nelze očkovat.

Jak předejít přichycení klíštěte

Pro pobyt v přírodě volte vhodné oblečení, nejlépe z hladké látky a světlé barvy (zejména kalhoty) a pevné boty. Nezakryté části těla a oblečení postříkejte vhodným repelentem.

Nevstupujte volně do trávy, bylinné vegetace a křoví, nelehejte si.

Po návratu domů se pečlivě prohlédněte a prohlídku opakujte ještě druhý den, protože

klíště se může pohybovat po těle delší dobu, než se přichytí.

Odstranění klíštěte

V případě, že jste našli přichycené klíště, je nutné ho ihned odstranit. Místo přisátí dezinfikujte vhodným přípravkem na kůži, pomocí navlhčené textilie nebo pinzetou lehce pohybujte klíštětem ze strany na stranu (viklejte). Dávejte pozor, abyste ho nerozmáčkli (obsah jeho střev jinak vytlačíte do rány). Pokud je klíště malinké a nemůžete ho nástrojem podebrat, vezměte si k ruce vatovou tyčinku nebo třeba kreditní kartu a klíště vyviklejte. Klíštětem netočte ani ho nepotírejte olejem. Ránu nakonec důkladně vydezinfikujte.

Odstraněné klíště nemačkejte, zabalte ho do kousku papíru a na nehořlavém povrchu spalte nebo spláchněte na WC. Při odstraňování klíšťat z člověka, ale i ze psů a koček používejte rukavice nebo pinzetu. Klíště nikdy neodstraňujte holými rukama.

V místě přisátí klíštěte dojde k zarudnutí pokožky, které přetrvává několik dní, ale ne-

zvětšuje se, nejde tedy o příznak boreliózy. V případě, že během 3 týdnů od přisátí klíštěte se zarudnutí zvětšuje, objeví se teplota, únava nebo chřipkové příznaky, navštivte vašeho praktického nebo dětského lékaře.

A co když vám v kůži zůstane hlavička? Přes ni by se do těla infekce neměla dostat a kusadla vyhnisají podobně jako zadřená tříška. Jestliže si ale nejste jisti, navštivte svého praktického nebo dětského lékaře. Stejně postupujte i v případě, že se kolem rány vytvoří silné výrazné zarudnutí.

Kontakt pro více informací:

Státní zdravotní ústav
Centrum epidemiologie a mikrobiologie
Národní referenční laboratoř pro lymeskou boreliózu

Šrobárova 48, 100 42 Praha 10
Telefon: 267 082 580
E-mail: borreliosa@szu.cz
www.szu.cz

OPRAVA

V minulém čísle Zpravodaje jsem ve vzpomínce na Vladimíra Preclíka uvedla chybně datum jeho narození. Vladimír Preclík se narodil 23. 5. 1929 v Hradci Králové a zemřel 3. 4. 2008 v Praze. Za chybu se omlouvám.

▲ Marie Truhlářová, autor článku

Linecká stezka – část první

Václava Zimová

Čechy uprostřed Evropy jsou odnepaměti protkány sítí cest. Nejen vzhled starověkých stezek a dálnic a cestujících, ale hlavně způsob dopravy se v průběhu věků vyvíjel, a s technickými vynálezy i zásadně měnil vše kolem. Zlatá, Solná, Jantarová, Norimberská, Pasovská, Svatojanská a mnohé další stezky křížovaly Čechy a propojovaly města a přístavy v Evropě.

Starověké cesty se v terénu dochovaly jen místy v lesních porostech a v odlehlejších lokalitách, jakými jsou např. naše pohraniční hvozdy. Na Šumavě, v blízkosti Horské Kvildy, se hluboké úvozové cesty místy stále využívají jako stezky pro pěší turistiku. Tyto historické cesty se snažily vyhnout překážkám a převýšení a často vedly podél vodních toků. V hospodářsky využívané krajině jsou staré úvozy po několika staletích často zahlazeny téměř dokonale. Historické úvozy, zvláště kolem rozvíjejících se měst, buď zmizely pod modernějšími silnicemi, nebo

byly odstraněny při zemědělském využívání krajiny.

Jako záchytné body pro hledání starých cest slouží středověká sakrální architektura, kapličky a boží muka, kostelíky a také zříceniny tvrzí a hradek. Kolem některých i v současnosti pulsuje život vesnice nebo osady, jiné opuštěné trčí na zapomenutém místě, které pozbylo svoji funkci nebo důležitost.

Původní zemské stezky byly převážně bez zpevněného podkladu, měly podobu udupaných pruhů země či vyježděných kolejí od povozů. Výjimečně se objevovaly cesty s upraveným povrchem, zpevněné kamenným nebo primitivní dlažbou. Údržba cest, mýcení nových stezek, udržování brodů, přívozů a mostů byly zajišťovány zemskou robotou poddaných. Jednalo se o fyzicky i finančně náročnou činnost, kromě hraničních cel se vybírala také mýta z přechodu a užívání cest, hatí, brodů, mostů (mostné), přívozů (převozné).

Velkopopovicko leží nedaleko od Prahy jihovýchodním směrem. Není divu, že v blízkém okolí Velkých Popovic najdeme množství středověkých objektů a také fragmenty starých úvozových cest. Zřejmě nejstarší stavbou v okolí je **románský kostelík Sv. Martina v Kostelci u Křížku**. V obecní kronice se objevuje informace o přítomnosti ohřívárny pro středověké poutníky na solné stezce – středověké dálnici. **Jde zřejmě o Lineckou stezku směřující do Prahy z Jihu.**

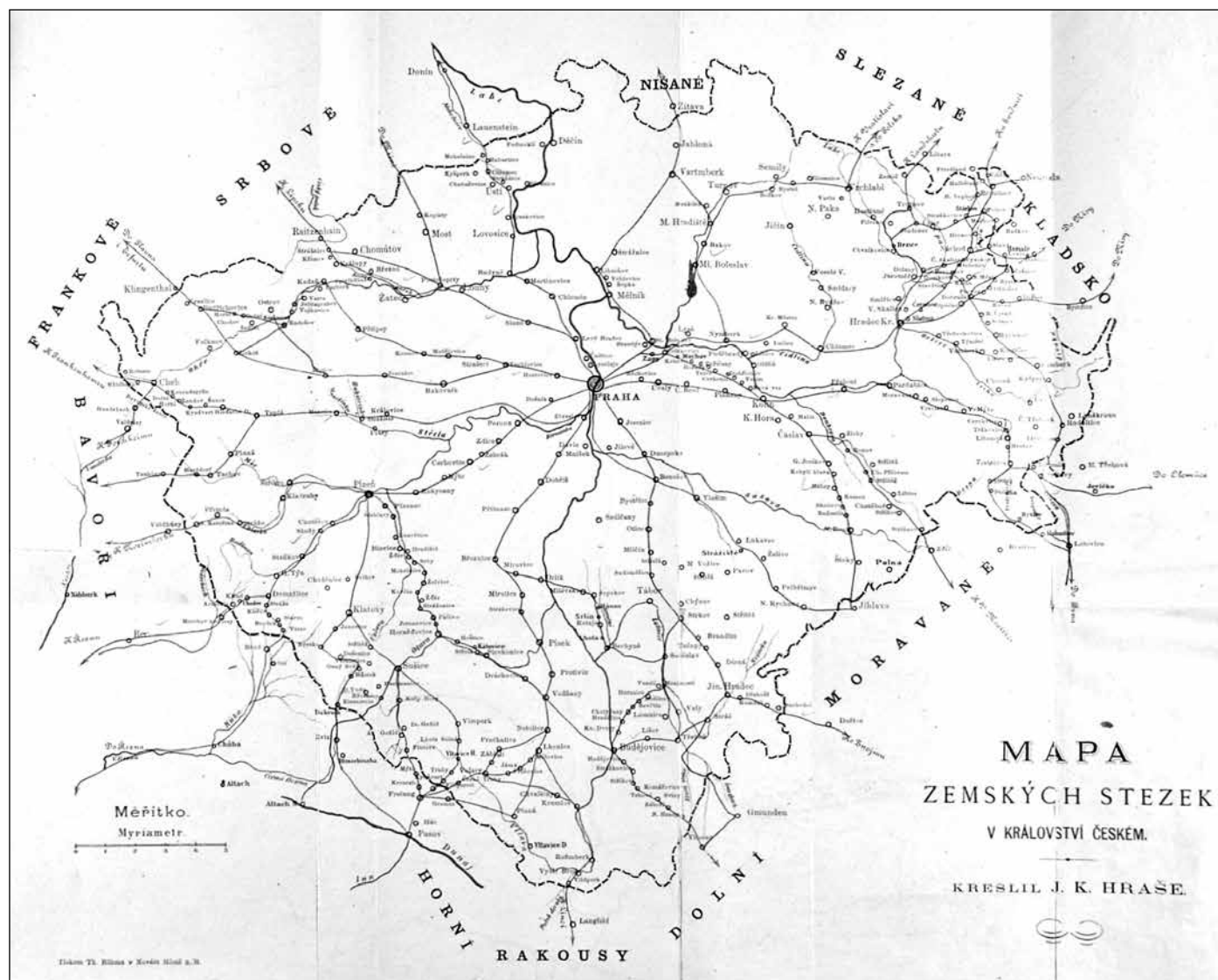
Linecká stezka (německy Linzer Steig) je historická cesta, která již od pravěku spojovala dnešní Linec (dříve Lentos, Lentia) s českými zeměmi. Na počátku středověku byla Linecká stezka společně s Vintířovou a Zlatou stezkou jednou ze tří hlavních spojnic vedoucích z Podunají přes Šumavu do Prahy a dále na sever. Písemné prameny dokládají její existenci v roce 906, kdy bylo v Raffelstettenském celním řádu uvedeno, že po ní dopravovali obchodníci z Čech na podunajské tržiště ot-

roky, koně a vosk, aby je vyměnili zpravidla za sůl. Tato dálková cesta byla také nazývána Kaplická stezka nebo Linecká silnice. Cesta vedla od Lince přes Leonfelden, Vyšší Brod, Český Krumlov, Boletice, Lhenice, Netolice, Protivín a Písek do Prahy. Později v Leonfeldenu vznikla odbočka k Frymburku (kde byl dřevěný most přes Vltavu), dále přes Dolní

Dvořiště, Kaplice, Velešín, Doudleby, České Budějovice, Tábor, Votice, **Benešov a Poříčí nad Sázavou do Prahy**. Stezka v různých dobách měnila trasy a různě se větвила, takže se nejednalo z dnešního pohledu o jednu komunikaci, ale o celou síť stezek. Linecká stezka byla časem přeměna v císařskou silnici a dále v silnici E55.

Pátáním v mapě a historii okolních sídel nacházíme stopy ze středověku. Románské základy kostelů, zaniklé tvrže a zachované zříceniny lze navléknout jako korálky na šňůrku. Pojďme se projít po středověké stezce.

Výchozím bodem pro naše putování bude v příštím čísle **Vyšehrad**.

Tipy na výlet: Vodnické vycházky

Zdroj: www.posazavi.com a www.laduv-kraj.cz

Naučná stezka Vodnické vycházky se nachází na území mikroregionů Malé Posázaví a Ladův kraj. Má 13 zastavení a lze ji rozdělit na tři samostatné části. Na trase vás čekají informační tabule, odpočinková místa a dětská hřiště.

První část vede z Ondřejova do obce Kaliště. Na trase dlouhé 3,5 km na vás čekají ilustrace Josefa Lady, ale i interaktivní prvky pro předškolní děti. Trasa končí v Kališti na návsi, kde je dětské hřiště.

Druhá část Vodnických vycházek je dlouhá 2,5 km a prochází vesnicí Lensedly. Návěs je vesnickou památkovou zónou. Překrásný pohled do kraje je z vrchu Horka, 451 m n. m. Díky panoramatické mapě můžete rozpoznat místa blízká i vzdálenější, místa, která pan Josef Lada tak rád navštěvoval, tak rád maloval. Na trase jsou posezení s informacemi o řemeslnících. Ani tady nechybí ilustrace Josefa Lady.

Třetí část naučné stezky, která je dlouhá 4,5 km, je zaměřená na historii míst, který-

mi budete procházet. Stezka začíná v obci Senohraby. Nejdříve se dozvíte základní údaje o obci, zjistíte, jak vznikala, odkud se vzaly místní názvy, seznámíte se s historií senohrabského sportu a plovárny. Naučná stezka vede po pravém břehu Mnichovky až k řece Sázavě. Zde můžete navštívit zříceninu hradu Zlenice – Hlásku a vyzkoušet nově vybudovanou vyhlídku. Můžete také navštívit oblíbené občerstvení Baštírna nebo se nechat převézt převozníkem na druhou

